

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre	10 frt - kr.
Félévre	5 " 60 "
Negyedévre	2 " 60 "
Egy órára	1 " - "

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj
Hat hasábos polt... sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többzár
hirdetések alk. szerint jutányos áron vétetnek fel.

A nemzet igazaiért.

Érdekes volt a képviselőház tegnapi ülése. Érdekes a tárgy, mely fölött a vita megindult. Érdekesebb a beszédek, mikkel a függetlenségi párt mostani parlamenti akcióját megindította. Érdekes az a hangulat, mely a házban uralkodik s mely átmeleg az egész magyar társadalomba. És érdekes a roppant majoritás magatartása. Ez az utóbbi egy kis vihart is okozott a házban, s ez által is fokozódott az ülés érdekessége. A roppant majoritás ugyanis merev passzivitá-ba zarkozott. Hallgatott. Egyszerűen rátámaszkodik fizikai erejére s a többség fizikai súlyával akarja agyonnyomni a mindenképen nagyjelentőségű kérdést.

A kormánypárt tagjai ahoz a taktikához akarnak folyamodni, hogy nem beszélnek, csak szavaznak. Igaz, hogy ez a taktika minden időben, minden kérdésnél silány, sőt tisztesen silány most, annál a kérdésnél, melyről szó van. Annál a kérdésnél, melyhez hozzá fűződik az alkotmány szentsége, a nemzet egy egész csomó nagy érdeke, a trónöröklés rendjének roppant fontosságú ügye, magának a dinasztianak belső házi nyugalma és a dinasztia meg a nemzet zavartalan, tiszta viszonyának megőrzése a jövőre is. Igaz, hogy a hallgatásnak és a szavazással való döntésnek taktikája nem méltó sem a trónörökös házassági nyilatkozatának be-

cikkelyezésére vonatkozó kérdéshez, sem a magyar parlament méltóságához, sem a parlamentnek a nemzeti közvéleménnyel szemben tartozó kötelességéhez: hanem azért a roppant majoritás mégis ehez a silány taktikához akar folyamodni. Igaz, hogy ez a taktika annak a hivány rendszernek volt a taktikája, melyet az új szabadelvű párt uton-utfélen hangos lárával üldöz és kiirtására esküszik: hanem azért az új szabadelvű párt most mégis belekapaszkodik a régi rendszer oktalan, brutális, imparlamentaris szokásába. Nem a komoly meggyőződések komoly parlamenti küzdelmére törekszik, hanem csak szavazással akarja a kérdést agyonütni. Nem igyekszik arra, hogy álláspontját megvédelmezze komoly érveléscsikkel, komoly vita rendjén; hanem rá akarja bízni a kényes és nagyjelentőségű kérdésben elfoglalt veszedelmes, alkotmányellenes, merőben magyarellenos álláspont védelmezésének egész földadatát Széll Kálmánra, a ki után majd vakon megy és engedelmesen szavaz.

Ez ellen a magatartás ellen zajosan, szinte viharosan tiltakozott a függetlenségi párt, miután két szónokának, Kossuth Ferencnek és Mezőssy Bélának magas színvonalon álló, valóban fényes beszédei és a másik két ellenzéki párt álláspontjának meghallgatása után sem akadt senki a többség részéről, a ki felszólalt volna. Mi az oka ennek a hallgatásnak? Miért nem állanak fel a többség köz-

jogászai? Csak talán nem kicsinylik a kérdést? Ezzel a föltevessel nem akarunk élni; mert nem akarjuk ezzel a föltevessel megsérteni a többségnek sem intellektuális képességét, sem hazafiságát. Hiszen a s. önyegen levő kérdés kicsinylése valóban a legnagyobb oktalanság, vagy pedig hazafi szempontból a legnagyobb léhaság lenne. Ha mégis hallgatásba temetkeznek, holott a többség tegnapi magatartásán meglátszott, hogy a legodaadóbb érdeklődéssel kíséri a vitát s a legteljesebb figyelemmel adózik az ellenzéki szónokoknak: ez a hallgatás csak az ellenzék kifarasztására irányított silány taktika,

Pedig ha mégis marad a többség e taktikánál: eredménye nem lesz. A függetlenségi párt teljesíteni fogja kötelességét, a tegnapi ülésen már megmutatta, hogy fölfogja e kötelességét egész nagy jelentőségében. Nem elégszik meg az egyszerű tiltakozással az ellen a javaslat ellen, mely erős meggyőződése szerint kárhazatos. Mert ez a javaslat sérti a magyar alkotmányt. Beleütközik a köz- és magánjogokba. Ellenkezik a nemzet erkölcsi fölfogásaival és érzéseivel. Irtózatossá preczedensé rejt magában a nemzet ősi jogainak földadására. Be akarja törvényeink közé csempészni a hatalmi önkény egyoldalú szereplésének minden alkotmányos joggal ellenkező szabadságát az önkényesen változtatható osztrák császári udvari törvény elismerésével. És be akarja csempészni

Agarászat.

A »Debrecezen« tárczája.

A Nyírségen a vadászok riadoznak a ködös nagy mezőkön; a sikon, a lapon és törpe erdőben megkezdődtek az őszi vadászatok. Az október végén agarász-verseny meghívója megérkezett, és a Nyíren és hét vármegyében minden szép leány és asszony Nyíregyházára készül, mert az agarász-bal, az esztendő legnagyobb mulatsága a Felső-Tisza vidékén, a mire összegyűlik a sik-vármegyék gentryje. Szabolcs, Zemplén, Hajdu, Szathmár és Bihar agarai futnak a bilikomért; a borsodi urak is leszállnak a nagy napra Nyíregyházára; nógrádi palócok különös beszédmódjukkal kiválnak a társaságból, a huszartisztek pedig messzibb vidékről is eljönnek.

Az agarászás kiveszében levő ősi uri mulatság. Alig nemely vidéken üzik az országban; fészke a Nyír és Bihar, ahol most is ápolgatják, habár az oszlopos uriházak tornácán asztalozó agar már ritkább mint akár ötven esztendővel ezelőtt. Főként azért, mert az agarakkal együtt eltűnt az oszlopos uriház is: olyikban palinkát főznek, másban bérlió lakik, a ki nem ápolója a régi erkölcsöknek; szokásoknak.

A házak gazdái itt járnak közöttünk a

nagy városba és a megholt apák fiai dehogyan jut eszükbe az agar és véle járó mulatság: nagy szenvedély kell hozzá, hogy vadászterületet béreljenek Budapest alatt valahol, a hol vasárnaponként lőjnek a nyulat és a csatogó szárnyu foglyot.

Hogy a birtokos köznemesség a városokba szorult a falvakból és pusztákról, régi uri tempóit elfeledte; erkölcsait, különös és magyar sajátosságait levetkőzte és tamadt egy újfajta magyar középosztály, amelyik hivatalnok és semmivel nem törődő, a mi nem vág érdekkörébe spekuláns és kozmopolita, vagy, a mi a legrosszabb, nevéből, őseiből és ősei multjából akar megélni s nobilis, uri és magyar erkölcsai helyett dubaj és veszekedő, kártyás és korhely tulajdonságai vannak.

Hogy az eszembe jutott, tette az agar, amelyik a ködös, sik mezőn a bilikomért fut Nyíregyháza alatt.

Az agar nemes állat, igen kényes, igen tiszta és tisztátalan. Gazdájának sok baja van vele; naphosszat a kanapén hever es legyeket kaffant, különös ételeket eszik csak, de ha munkába veszik, megszolgal a fáradozásért.

Ismert dolog, hogy egy agar elpusztit annyi nyulat, mint tíz puskásember.

Az agar jobban fut, mint a nyul utoléri

nyakába kapaszkodik földhöz vágja és meggyomrozza,

A vadász legfeljebb sörétjét küldheti a tapsifüles után, de ha a nagyfűlű árkot, bozót, egerutat talál már elmenekült a puska elől.

Az agar utánna megy a nyulnak és hiába buvik el előtte. Azt az agarat, amelyik a hajtásba fogott nyulat elbocájtja, meg szokták verni korbáccsal.

A szabolcsmegyei urak agarászversenyei nagyon híresek.

A négyesfogatok, melyek százzszámra robbognak végig Nyíregyháza utcáin, egy jobb és gazdagabb világot juttatnak eszedbe, a mely világból immár csak a négy ló és az agar maradt meg.

Ha látnád az agaraszok felvonulását, azt hinnéd, hogy tejjél-mézzel folyó vidék ez, a hol az utolsó bakter se jár gyalog.

A pompa és a fény, amit a gentry megragyogtat, csak visszasugározas egy régmúlt időnek.

Mert, fájdalom, a falusi és pusztai kisenemesség lassan eltűnedezik erről a tájról is, a hol fenýkorát elte.

A gentry fészke a Nyír es Bihar, ott él még ma is, ha megfogyatkozva is, a falu és a föld, — a szabad és nobilis élet szeretetében,

törvényeink közé a magyar jogszellemet megcsufoló morgatalkus házasság durva intézményének elismerését.

A függetlenségi párt nem elégszik meg azzal, hogy egyszerűen tiltakozzék a javaslat ellen; hanem, mint tegnapi szónokainak fényes, tartalmas, hazafias a kérdést minden oldalról felölelő beszédeiből kitűnik: álláspontjának kétségtelen igazságait meg is akarja világítani. — Azt akarja, hogy a nemzeti közvélemény tisztán lássa a kérdés roppant közjogi jelentőségét és lássa azt a veszedelmet is, melybe a nemzetet könnyelműen bele akarja sodorni a rosszul felfogott, hamisan értelmezett lojalitás, mely itt nem lojalitás, hanem igazi nevén nevezve: szolgálkúság.

Hogy a függetlenségi párt intenciója mindenképen nemes és mindenképen tisztán hazafias, azt fényesen igazolja ugy Kossuth Ferencz, mint Mezőssy Béla tegnapi beszéde. De még azt is bizonyítják ezek a beszédek, hogy a függ. pártot a dinasztiaival szemben is csak az igazi lojalitás vezeti. A nemzet jogainak és érdekeinek védelmezésével összeköti az uralkodóház érdekeinek védelmezését is. Mert a nemzet érdekein és jövődjének nyugalmán aggódó hazafi lélek csakugyan visszadobbenhet attól az irtózatosságtól, mely bekövetkezhetik az uralkodóház belső életének rendjében is, a magyar nemzet közéletében is, a dinasztia és a nemzet egymáshoz való viszonyában is, ha majd egykor az uralkodó emberi érzései összeütköznek a törvénnyel, azzal a törvénnyel, melynek megszegésére ösztönzik az uralkodót legemberibb érzései.

udvarházaiban és romladékos kastélyaiban apolva a nemzeti és magyar erkölcsöket.

A felföldi ur, ha a tönkremenés fenyegeti, politikai pályá után néz és hasznofoglalkozásban ohajtja visszazerezni azt, a mit elveszített. De a síksági ur megmarad ősi foglalkozásánál, a földművelésnél és gazdálkodásnál. Az itteni gentry, ha elköltötte az ősi jussát, dolgozni kezd.

De bármilyen foglalkozást választ is, mindig közel marad a földhöz. Vadászok és napidíjasok nem mindig kuriában láttak meg a nagyvilágot, de ha azt mondja, dunántuli, hiszek hatvankét órában, mert a földbirtok nélküli dunántuli gentry a fővárosba siet. Szabolcs, Zemplén és Szathmár ellenben otthon marad és otthon dolgozik.

Az agár fut néhány napok múlva és sokan a fővárosban, ha a pár soros tudósítást olvassák a verseny eredményéről, csodálkoznak: még mindig agársznak Magyarországon?

Még agársznak és bár többet agárszának. Videki urak vidékies mulatságai közül a legregibbek közül való az agárszás. Az angliai grófságokban a középnemessegy foltos agaráival az esztendő minden szakában üzi a vadat, a mi gentrynk jó ha esztendőben talál egy napot, — a midőn hivatal nem köti, munka nem köti és kedvére mulathat apai módjára. A híres agarakat messzi vidékről elhozzák és bizony nem az ezüst blikomert, hanem a dicsőségért. A szép leányok és szép asszonyok kitánczolják magukat, — ket, nap, három nap — elszélednek a messzi falvakra és pusztákra, hogy egy év múlva újra találkozzanak.

A függ. párt kifejtett és még bővebben kifejtendő aggodalmaival, súlyos érveivel, erős hazafi érzéseivel szemben a kormány és pártja nem állíthat oda egyebet, mint rabulisztikát és fizikai erejének nyers tulsúlyát. Fogjuk hallani a rabulisztikát.

Mert a tegnapi viharos jelenet után alkalmasint mégis megemberelik magukat a kormánypárt közjogászai, kik igen magas lóhátról nézik a súlyos nemzeti aggodalmakat, És tanui leszünk a fizikai nyers erő szereplésének, a szavazásnak is. Hát a többség le fogja szavazni a függetlenségi pártot. Beczikkelyeztetni a képtelenségek halmazát, az alkotmányos jogról való lemondást a tökéletes erkölcsatlanságot és a kész nemzeti veszedelmet. De a függetlenségi párt jól megalkotott tittakozása ott leszen a jövődjékor előtt. És ez a tiltakozás bizonyosságot leszen annak, hogy a mostani törvényhozás többségének romlott közszellemével szemben egy hazafias, igazán nemzeti csoport mindent megtett a nemzet érdekeinek és jogainak megvédelmezésére. Bármit hozzon is a kétes jövődjé: a függetlenségi pártot felmenti a történelem az alól a súlyos felelősség alól, mely egész terhével erre a mostani elbizott és ép azért könnyelmű parlamenti többségre fog nehezülni.

Debreczen, November 1.

Darányi és Pálffy gróf üdvözlése. — Aranyos-Maróthról táviratozzak: Bars vármegye törvényhatósági bizottsága ma tartott rendkívüli közgyűlésen elhatározta, hogy Darányi Ignác földművelésügyi miniszter a mezőgazdaság érdekében kifejtett működéséért bizalmi fölirattal üdvözi Pálffy János grófnak pedig nagylökü alapítványáért halaját és elismerését fejezi ki.

A képviselőház pénzügyi bizottsága. november 3-án délután 5 órakor ülést tart melyen a honvédelmi tereztár tárgyalják.

A képviselőház legközelebbi ülése szombaton, november 3-án lesz. Napirenden a trónörökös házasságáról szóló javaslat áll. A szombati ülésben fog hírt szerint Szilágyi is fog szónokolni.

Az osztrák vasuti tarifák. Beesből telegrafálják, hogy a nagyiparosok ülésének mai tanácskozása során Hamburger Frigyes felszólítja a vasutogyi minisztert, hasson oda hogy azok a kivételes tarifák, a melyeket Magyarországon magyar cikkek élveznek, osztrák provenienciákra is kiterjesztessék vagy hogy legalább osztrák termékeket a magyar kivételes tarifa alapján az osztrák-magyar határea szállítsanak.

Országgyűlés.

A trónörökös házasságáról szóló törvényjavaslat feletti vitában ma Széll Kálmán felszólalása foglalta el magának az érdeklődés oroszlánrészét. Már az ülés elején híre ment, hogy a miniszterelnök még ma kíván az eddig elmondott beszédekre reflektálni és talán épen erre való tekintettel szabta rövidebbre Rátkay László a beszédét, melyet tegnap még két órányi terjedelemre komptálta. Széll megelőzőleg Rátkay László és Polczner Jenő szólaltak fel,

Rátkay meleg érzéssel és költői lendü-

lettel mondott beszédében Kossuth Ferencz tegnapi álláspontját egészítette ki, míg Polczner Jenő a vitában mar eddig elhangzott érveket csoportosította.

Az ülés második részében került sorra Széll Kálmán. A mikor megkezdte beszédét, megteltek a padsorok és elejétől végig nagy érdeklődés kísérte fejtegetéseit. Mindenekelőtt az ellen tiltakozott, hogy ő a törvényjavaslat beterjesztésével nem alkotmányos szellemben járt volna el; sőt ellenkezőleg a törvényhozási iránti tiszteletének akarta ezzel tanúbizonyságot szolgáltatni, mert rea nézve bizonyára kényelmesebb lett volna semmit sem tenni, de épen mert a trónörökös egy fontos lépéséről volt szó, szükségesnek tartotta, hogy arról a törvényhozás — ha utólagosan is, — tudomást nyerjen és a lépéshez hozzájárulását megadja.

A trónörökös nyilatkozatában a magáról részéről nem mondott le semmiről; ha bármilyen lemondás foglaltatott volna, a trónörökös által önkéntesen, önelhatározásból, és teljes öntudattal adott nyilatkozatában; akkor a törvényhozásnak előlegesen történet volna a bejelentés. Maga Ferencz Ferdinánd főherczeg is feltékenyen örökölt azon, hogy lépésével minden homály elkerültessek, mely különösen a magyarországi trónöröklési rendre nézve beállhatna. A miniszterelnök aztán a törvénykönyvvel a kezében bizonyította, hogy a főherczeg nyilatkozatával semmi változás a jelenleg érvényben levő trónöröklési rendben nem következett, hogy az 1723. I. és II. t. c. tartalma és intenciói szigoruan betartatnak, és hogy a trónörökös cselekménye nem pártatlan, a nyilatkozata nem tartalmaz újítást ha ennek daczára a magyar törvényhozás elé hozatik annak oka az, hogy ezuttal a trónörökös cselekményéről volt szó, mely körülményt a miniszterelnök elég fontosnak tartott arra, hogy azzal a törvényhozás foglalkozzék.

Utál több főherczegnek nem egyenrangú hölgyekkel megkötött házasságára, melyek egészen hasonló elbírálás alá kerültek volna, ha az illető főherczegek trónörökösök lettek volna. — A morgatalkus házasságok intézménye, igaz nem felel meg a modern jog követelményeinek, de az uralkodó családok szabályaiban századok óta fennálló gyakorlat meghonosította ezt az intézményt és minthogy bármely családnak joga van, senkit sem sértő az országos törvényekbe nem ütköző családi szabályokat megalkotni, ezt a jogot az uralkodó háztól sem lehet megvonni.

A «Hausgesetz» nem tartalmaz semmit, a mi törvényeinkbe ütköznék, nem is törvény, hanem gyűjteménye az uralkodói házból érvényben levő házassági vagyoni és családi intézkedéseknek.

Ezeket a házi szabályokat minden miniszter ismeri és hogy megnyugtassa a Házat is arra nézve, hogy a házassági szabályokban semmi olyasmi nincs, ami az ország törvényeibe ütköznék, felolvassa ezeket az intézkedéseket.

Nagy mozgás keletkezett, midőn a miniszterelnök további fejtegetéseiben kijelentette, hogy az ő nevére szerint, a trónörökös neje, sajnos, sohasem lehet magyar királyné. Nem lehet azzá, nem a nemzet akarata miatt, hanem olyan akadályok miatt, melyeket erős elhatározással maga a férje elismert és föállított. Ez azonban, nem akadályozza meg majd a nemzetet, hogy annak idején az a legmele-

Kálló.

gebb érzelmekkel övezve körül azon diszes polczon, melyen hivatása leend, a jövő király családi szentélyét őrizni.

Beszéde végén még a néppárt módosításával foglalkozott, melyet el nem fogadott. Kijelentette, hogy az abban oglaitt princípia-
lis kijelentéseket ő is magáévá tette, de azoknak a törvénybeo nincs helyük, éppen mert csak elvi jelentőségük és nem sarkatos tétélei a törvényjavaslatnak. Majd felkérte a Hazát, hogy kerülje az érzelmi összeütközéseket. Hagyjuk azt a szentélyt, melynek meg lesz az a boldogsága, melyet minden magyar ember melegen óhajt.

A jobboldal zajosan tapsolt a miniszterelnöknek, miniszter társai és barátai üdvözlésére siettek és szívélyes tüntetést rendeztek melléte. Az ülés végén még Endrey Gyula interpellált a helységnevekről szóló törvény végrehajtása dolgában.

Kiss Aron emléksorai.

Debreczen, nov. 1.

A «Magyar Szó» mai száma ünnepiszám. A reformáció ünnepsége alkalmából bő tartalommal jelent meg. Érdekességét emeli, hogy a számban az összes református és evangélikus püspökök írtak emléksorokat. Ki s s Aron debreczeni püspök ezeket írja:

A mint tudva van, a protestantizmus nevét attól a protestatiótól vette, melyet a hitbeli őök a speieri birodalmi gyűlés elé 1529. ápril 19-én terjesztettek be.

Azóta beh sokszor félértették, beh sokan elmagyarázták e szó igaz jelentését!

Pedig azok a nagyok csak a szabadság szent nevében protestáltak. S az a protestáns szabadság nem mas, mint az igaz keresztyénnek az a lelki állapot, mely hitből fakad; vallásos meggyőződéséért senkit nem bánt s éppen azért szeretetben valósul meg.

Több mint félszázad óta mindig ezt hirdetem . . . s ha most eltem alkonyan kezeimet felemeve a jövőért Istenhez imádkozom, — csak azt kérem tőle, hogy a magyar nép jövőjét e köszalakra helyezze.

Istent hinni, hazát, királyt, felebarátainkat szeretni ősi erénye e népnek s addig lesz csak boldog, míg ezen a fundamentumon áll.

Egy szep napkeleti mythos szerint a megvénhedett Buddha nyugó helyét csodálatos módon kivirágzott olajfák árnyékolták be. Nekem az ad majd nyugtot, ha azt látom, hogy ez olajfák, mint a béke symbolumai hazám földén a Kárpátoktól Adriáig virulnak s árnyékukban e hon polgárai valláskülönbség nélkül mindnyájan békeséges lakozásra találtak.

Protestáns vagyok . . . s minden ellem, mi e nagy célzt zavarja, ünnepélyesen protestálok!

Debreczen.

KISS ARON,

a tiszántúli ev. ref. egyházkerület püspöke.

Népies olvasmányok.

— Népkönyvtárak alapítása. —

A különféle egyesületek föllállítása meg lehetőségen hozzászoktatta már népünket az olvasáshoz, a krajczáros ujságok pedig a legszegényebb családokhoz is beviszik néha-néha a betűt.

De nézetünk szerint nem az a főkérdés,

olvas-e a nép, hanem hogy mit olvas, mert a betűszomj kisebb-nagyobb mértékben meg van minden betűismerő emberben és csak azért nem olvas, mert arra módja vagy alkalma nincs, de mivel a betűismerettel nem mindig jár együtt az izlés és tudás az olvasmányok helyes megválasztására, de meg az alkalom sem igen van meg erre, hát olyant olvas, a mihez legkönnyebben hozzájut.

Ezek az irodalmi termékek pedig első sorban a ponyván várják a betűéhes halandót, vagy olyacoknak syllabizálásával tölti idejét, mik t bizonyos apostolok holmi szent elvek egy világboldogító eszmék terjesztése céljából csak úgy ingyenesen dobnak be a kapu tetején, vagy csempészeknek a nagy lelkeknek taplálására.

A ponyva-irodalom termékeinek értékei ismereteseek.

Hiába kísérlettek meg — igaz, hogy csak félkézzel és félkedvvel kísérlettek meg — ezen szellemi torzszülöttek pusztítását nagyjaink kiváló műveknek hasonló alakú és aru kiadványaival, siker épen nem követte e gyenge és félénk kísérletet.

A szocialisták iratainak terjesztését pedig bizony nem akadályozták meg az eddig fogyanatosított intézkedések.

A nép különben is legszívesebben veszi az oly olvasmányokat, melyek az ő naiv fölfogásának és világnézetének legjobban megfelelnek, vagy az olyanokat, melyek rémes események hőst szerepeltetik, ha az a nagy bűnök egész lánczolatát követi is el.

Az ő szemében akkor is hő.

Ezek az olvasmányok aztán éppen alkalmasak arra, hogy megmételjezzék a lelket, a szocialista olvasmányok pedig megzavarják a fejét.

Az egyesületek és olvasókörök könyvtárai nem mindig alkalmasak arra, hogy az egy egyeni érzés és fölfogás szerint élvezetes olvasmányok hatását ellensúlyozzák, mert nem megállapított különös cél ad létet az ily olvasóköröknek, csak általános cél, hogy tagjai számára olvasmányokat nyújtson. Speciális, határozott tudatos céljuk volna azoknak a népkönyvtáraknak, melyeknek föllállítását a kormány sürgeti és létesülésüket maga is határozottan támogatni kész.

A nép ismereteinek bővítése, szellemi látókörének terjesztése, izlésének, erkölcsi fölfogásának nemesítése itt a cél. De épen e célok teszik nagyon fontossá az ilyen könyvtárak helyes berendezését és minálunk a helyes megoldást még az is nehezíti, hogy irodalmunk rendkívül szegény oly művekben, melyek speciáliter ezen célra szolgálnának.

A népies irodalom nálunk pang. Igaz, hogy ennek oka éppen az, hogy nem volt ily olvasó közönségük, tehát nem volt kinek írni. Most már ez az ok megszűnik, mert minden község kötelezve van népkönyvtárt állítani föl és ezeket a kormány támogatja, tehát érdemes és hasznos hajtó munka is volna e célznak megfelelő munkákat írni. Főképen pedig szükséges volna a természettudományok népszerűsítése.

Más nemzet irodalmában még az elvont tudományok is megtalálják a maguk hivatott művelőit, azok népszerűsítésére, nálunk a természettudomány nagyon hálás tere is felhasználatlanul áll, mintha attól felnének tudósaink, hogy ha a néphez leszállnak, ezzel tudományos hírnevük csökkenne.

Igaz, hogy hivatottság kell ahhoz, hogy

valaki azt a mértéket, azt a módot, azt a hangot eltalálja, amelylyel hozzáférhet a nép fölfogásához és lelkéhez, de hisszük, hogy e most kínálkozó alkalom erre is megtermi nálunk is a maga embereit.

A családi tűzhely.

A költőkódés jóvában folyik. Az egész lakás össze-vissza hányt butorokkal van tele. A kapu előtt óriási butorszálító kocsi áll; mely még mindig csakugy árasztja magából a megszámlálhatatlan cókmoikat.

A cseledek boglyas tejjel futkosnak ide-oda a lakásban, a nagysága pedig ideges, mint egy szanatórium.

Ebed ideje. Az abroszt — jobb hely híján — az összehajtható vaságyon terítették fel, mely odakünn áll az előszobában. — Julcsa, a szakácsné, levest hoz.

A családfő. (Mégkóstolja a levest.) Hiszen ez közönséges forró víz! — Legalább már csak sőt tettek volna bele. — Julcsa, hol a só tartó?

A nagysága. Jobb lenne ha békén hagynád azt a szegény leányt. Reggel óta még nem volt egy pillanatnyi nyugta. Azt hiszem, hogy egy évben egyszer lehetne a megszokott gourmand hajlamaidról.

A családfő. A megszokott gourmand hajlamaidról? Talán csak nem veszed gourmandériának, ha nem iszom meg ezt a forró vizet só nélkül?

A nagysága. Annyi belátás sincs benned mint egy szunyogban. (Kiszól a fürdőszobába) Julcsa!

Julcsa. (Durcásan.) Kérem . . . A nagysága. Az ur mindenáron sőt akar binteni a levesébe.

Julcsa. Hát hol a só tartó?

A nagysága. Nézz meg csak odabenn a fürdőkadát. Azt hiszem hogy reggel a fürdőkádba tettük.

Julcsa. (Eltűnik a fürdőszobába, ahonnan rövid negyedóra múlva visszatér a só tartóval. A só kissé nedves es zilált.)

A családfő. (Kellemetlen pillantást vet a só tartóra, de nem nyul hozzá.)

A nagysága. Ezért lármázod föl az egész házat, hogy végre is ne tégy sőt a levesedbe. Csak azért szélesyelskedsz, hogy engem is idegessé tégy. A négyéves fiadban sokkal több a gyöngöcsék, mint te benned . . .

Julcsa kihozza a húst s mérges arccal a vaságyra állítja.

A családfő. (Hasztalan néz körül villa és kés után.)

A nagysága. Már megint mit keresz? A családfő. Ne vedd rossz néven cziczám . . . de villát és kést elfeledtetek az asztalra tenni . . .

A nagysága. (Haragosan.) Azt hiszem, tehintetbe vehetnéd, hogy hurczolkodás idején nem mehet minden úgy, mint a parancsolat . . .

A családfő. (Szelden.) De hogy szeleteljem fel a húst?

A nagysága. Ott a papírvágó kés meg a kék czeruza . . . Szeretném tudni, miért ne pótolhatná egyszer a kék szeruza a villát . . .

A családfő. (Jóindulattal.) Igazad van. (A kék czeruzát beleszurja a husba, melyet a papírvágó késsel apróra szeletel. Az első falatot a szájába veszi.) Jesszusom!

A nagysága: Mi bajod?

A családfő. Hiszen ez a hus csupa petroleum . . .

A nagysága. Hát aztán? Elvégre senki se tehet arról, hogy a petroleumos üveg eltört . . .

A családfő. De drágám . . .

E nagysága. Ha tisztesség volna benned, nem gyötörnél ilyen felesleges szemrehányásokkal . . .

Az ebed — több hasonló epizód után — véget ér. A családfő, miután a lábát majdnem kitörte a sck lim-lomban,

megkönnyebbülve elrohan a kávéházba. Mikor a körutrá ér, egy vendéglő ablakán valaki hangosan kopogtat rá. A család fő megismeri egyik agglégény-harátját, a ki az asztal mellől int neki, hogy jöjjön be.

A család fő. (A barátja asztalához siet.) Szervusz, öreg csámén! Még miúdig a terített asztal örömeinek áldozol?

Az agglégény. (Lemondólag int.) Ugyan ne is beszélj róla! Hat ez is ebéd? Meghihető, hogy a bosszúságtól egyetlen falat se izlik...

A család fő. Miért bosszankodol?

Az agglégény. Még kérdéd? Vendéglőbe járnai ez anyi: mint elevenen a polkóra kerülni. A tányér hideg, francia mustár helyett angol mustárt hoznak, a worcester-sauça elfogyott, a ramsteackból az utolsó csöpp vért is kisütik, félóra óta egyebet se teszek, mint dühöngök. Persze nektek, kiket a jó Isten kegyelmes családi tűzhelyel áldott meg, fogalmatok sincs a mi borzalmas életünkről...

A család fő. (Irigy pillantást vet a pompásan díszített asztalra, a kindalóban lobogó tűzre, a tisztaságtól csillogó evészközökre és a rózsaszínre sült, étvágygerjesztő húszeletre.) Hja, ne maradtál volna agglégény! Egyébként még talán most se késő. (Bízalmasan.) Ha neked volnék, gondolkodás nélkül meghaza-odnam...

Sancho Panza.

H I R E K.

Öngyilkos kereskedősegéd.

— Saját tudósítónktól —

Debreczen, nov. 1.

Debreczenben gombamódra szaporodik azoknak a szerencsétlen embereknek a száma, a kik önközükkel vetnek véget életüknek. Ezen a héten már több öngyilkosságról adtunk hírt, most ismét arról számolunk be.

Az öngyilkos Kohn Vilmos Goldstein M. czég üzetében alkalmazott kereskedősegéd. Ma reggel lakásán mellbe lötte magát. A hirtelen előhívott orvos köéest alkalmazott a sebre, s bezsallította a kózkórházba az öngyilkos ifjut.

Allapota nagyon komoly!

A szerencsétlen ember tettének oka a reménytelen szerelem.

* A Csokonai körből. A Csokonai Kör eddigi helyiségéből — a kereskedelmi akadémiá épületben birt u. o. Csokonai szobából — a Széchényi-u sz. Moskovics-felé házába költözött, ugyanabba a helyiségbe, mely ez ideig a debreczeni szabaddóművesek páholyának szolgált otthonul. Az új helyiségnek most folyik a berendezése. A kör első felolvasó estélye ősi szokáshoz híven f. hó 17-én Csokonai születésének évforduló napján lesz. E felolvasó ülés napján lesz. E felolvasó ülés tárgysorozatát legközelebb tudatja a rendezőség. Deczember 1-én a szintarsulattal karöltve megünnepli a Csokonai Kör Vörösmarty születésének 100-ik évfordulóját. Ez alkalommal a szobában »Marót bán« kerül előadásra: Benedek János Vörösmartyt dicsőítő költeményét fogja előadni s a debreczeni társadalom egyik legkedvesebb női tagja »Szép Ilonka« t szavalja. Az összes dalárdákat pedig felkerik Vörösmarty Szózatának élének esere.

A városunkban legközelebb megnyitandó kepkiallítás rendezésében színtén részt vesz a Csokonai Kör s új helyiségében e tarpyban jövő hére elején választmányi ülést tart; az az ülés tárgyalni fogja a Fazekas Mihály sir-emléke ügyét is, melylyel már a Fazekas-emléktábla beillesztéae óta foglalkozik a kör s melyre a körnek már a »Aptókéje« is van; az ifjuság ez iranti mozgalmat legrokonzenve-sebb figyelemmel kíséri a kör s s íremlék felállítás ünnepséget az ifju-ág bevonásával szándékezik megtartani.

* Debreczen vendégei. A budapesti Eötvös tanárképző intézet 10 növendéke érkezett tegnap délután városunkba Bartonics Géza igazgató vezetése mellett. A társaság között van két franciaországi tanár is. A tanárképző intézet növendékei az országban tanulmányutat tesznek s első sorban Debreczen városát látogatták meg. Geresi Kálmán tankerületi főigazgató beadványt intézett a városi tanácshoz, melyben tudtára hozta a tanácsnak a vendégek érkezését s kérte, hogy a társaságot a város szállásolja el s szombat, mikor a Hortobágyra mennek, vendéjelje meg őket a város szegény ebéddei s az államánál kellő számú fogatokat bocsásson rendelkezésére. A társaság eovember 4 ig marad városunkban.

* Állategészségügy a megyében. Hajdumegyé terüeten az elmúlt heten a következő állatbetegségek fordultak elő. Veszétség: balmazújvárosi j. Egyek 1. u. Juhhimlő: Hajdu-Szoboszló v. 1. p. Rühkor: Hajdu-Nánás v. 1. l. Sertesvész: balmazújvárosi j. Balmaz Ujváros 5 u., Felső-Józsa 1 u., Hajdu-Hadház 1 u., Mike-Pércs 1 u., nádudvari j. Földes 43 u., Nádudvar 18 u., Hajdu-Nánás v. 2 u.

* Miről plelykálnak Aradon? Aradról írják: Par nap óta ismét egy szenzációs hír foglalkoztatja az aradi közönséget. Nem másról esik a szó, minthogy Leszkay András szingizgató »színházat cserél Makó Lajos szingizgatóval. E hír tegnap már annyira komolyan tartotta magát, hogy igen sokaknál hiteltre talált.

Egész komolyan tárgyalgatták már az okokat is, a mi a két szingizgatót ez elhatározásra indítja. Egyesek szerint Leszkayt ezen elhatározására a kormány mostoha bánásmódja indította, mert azon nagy városnak, a mely a színeszetet állandósítja, egyenkint 20-20ezer korona évi segélyt igert. Ez azonban csak ígert maradt. A hat ezer korona évi opera-segélyt is bevonják január 1 vel, tehát azt a kis segélyt a mi volt, azt is elvették. Műdezekhez mint beszélük, hozzájárul még a nyári »színház« deficitje is, ami nem kevesebb mint 36 ezer korona. Aminek oka ugyan nem a közönség parfosásának a hiánya, hanem azok a költségek, felszerelések és díszletek voltak, a melyeket Leszkay a nyári színházhoz hozatott. Nem különben azok a méreg drága artístak, a kik a nyári színházba produkáltak nyaktörő mutatványaikst. E hír hallatára nagy volt a bnlakodás az aradi habituek közt, azonkép a színésznők között is, kiknek bucsut kellene venni udvarloiktól. Makoról pedig azt rebesgeti a fama, hogy a temesvári közönség nincs megelegedve vele es színtársulataival, daczára, hogy elég jó társulata van. Cserével próbálja tehát a két direktor az ellenteteket kiegyenlíteni.

* Az egyetemi választás helybenhagyása. A f. évi szeptember hó 14-én tartott egyetemi kori tisztújító es elnökválasztó közgyűlés határozatot az ifjuság egyik csoportja megfellebbezte. Az egyetemi tanács legutóbbi gyűlésén a választást jóváhagyta. A határozatában többek közt a következőket mondja:

A legkomolyabban figyelemzteti a Tanács az elnökséget, mint az egyetemi ifju-ág vezető organumat, hogy az egyetemi ifjuság köreben az utóbbi időben tapasztalt egyenlenségek, jövőben leendő megszüntetése czéljából az alapszabályok pontos betartásával saját hatás köreben mindent kövessen el más szról pedig felhívja az egyetemi kör tagjait, hogy tagsági jogaikat eszentul az alapszabályok szigoru betartása mellett gyakorolják s a mennyiben a kör vezetőségének valamely eljárását sérvimesnek látják, úgy előbb a kör kebelében vegyék igénybe a szabályszerű jogorvoslatot, mert csak ezután fordulhatnak esetleg az egyetem rektorához es a tanácsához. Eppen ez okból utasítja a kör elnökséget, hogy a kör jelenlegi alap es ügykezelési szabályait s legalább 100—100 példányban bocsássa a kör tagok rendelkezésére.

Tartisa kötelességének továbbá az Egyetemi Kör, hogy minden politikai, osztály- és felkezeti viszálykodásoktól magát a legszigorubbán távol tartsa mert ellenkező esetben a kör fennállása veszélyeztetve lenni.

* Az életmentő Emke... N... g K... ly városunk egyik közismert alakja tegnap este színház után az Emke kávéházba tért be. Ott több ismerősével beszélgetett, Tizenegy órakor már haza akart térni, mikor Kiss Adólf az előzekeny káves asztalához lépett.

— Nem parancsol nagyságos uram egy pezsgő fröcc-öt?

— De igen kérek!

A jelzett uri embernek annyira izlett a pezsgő, hogy meg egy óra hosszáig ott maradt a kávéházban. És ez volt a szerencséje. Mert a mint haza érve ki akarta nyitni szobája ajtaját, irtózatoss robaj hallatszott ki onnan. A szoba tetőzete leszakadt. Elképzelhető N... g ijedtsege. A szerencsétlenségben nagy szerensse volt az, hogy az Emke kávéház szépsége, a káves es kiszolgálók figyelemessége s a jó pezsgő egy óráig visszatartották. Mert ha hízamegy es fekszik, a szoba tetőzete biztosan agyonütö. Így lett életmentő az »Emke«.

* Lónyay Elemérné rangemelése. Egy bécsi lap azt írja, hogy a királynak a mut héten Kalksburgban tett látogatása összefügg azzal, hogy a király Lónyay Elemérné grófné rangját föl akarja emelni s a grófnőt bodrogolasi hercegnővé fogja kinevezni. Ugyanez a lap ezzel kapcsolatosan még azt is írta, hogy a grófnét jövő évi január elsejétől fogva a királyi fenség czime is meg fogja illetni. Erre vonatkozólag egy másik becsi lap megkérdezte magát Lónyay Elemér gróftól, a ki kijelentette, hogy felesége rangjának fölemeléséül semmit sem tud; a mi pedig azt a hírt illeti, hogy a grófné meg fogja kapni a királyi fenség czimét, erre csak azt mondhatja, hogy ezt a czimet csak a belga parlament vehette volna el tőle, minthogy azonban ezt nem tette, a jövőben epugy megilleti a grófnét ez a cím, a mint eddig megillette.

* Az egyetemi ifjuság Blaha Lujzának. Az egyetemi kör elnöksége lazassággal faradozik azon, hogy az ifju-ág hódolata Blaha Lujzának jubileuma alkalmából minél fenyesebb es felejthetlenebb legyen. Azt akarja a vezetőség, hogy a Blahának hódoló ifjusági faklyasmenetben minden, a fővárosban tartózkodó egyetemi polgár részt vegyen. Ma plakátokat köröztek az ifjak köreben, melyeken lelkes hangon szólítanak fel mindenkit a nemzet csalogányának való hódolatra. A plakát szerint a gyűlekezés szombat este 8 órakor lesz az Egyetem téren, a hol a faklyákat is ki fogja osztani a kör elnöksége. Az ünnepség közelebbi részleteire most folyik a készölés.

* Meggyilkolt ügyvéd. Módosi tudósítónk táviratozza, hogy dr. Weinreich Ödön ottani ügyvédet ma hajnalban meggyilkolták. A tettes eddig még ismeretlen, habár a csendőrség a legnagyobb eréllyel nyomoz a gyilkos után. Hogy mi lehet a gyilkosság oka, azt nem is sejtik, mert a fiatal ügyvéd általános tisztelgetnek örvendett a községben, a hozzátartozói nem tudnak arról, hogy haragossa lett volna. A községben leirhatatlan az izgatottság a gyilkosság miatt.

* Fellázadt vakok. A b.-pesti vakok intézetében, a melynek jóvoltából évente számos szerencsétlen, világtalan ember valik keresetképesse, felháborító botrány történt. Az elmúlt éjszaka Pivar Iguácz kegyesrendi pap, az intézet igazgatója volt ügyeletes az egyik nagy hálóteremben, a melyben 25 világtalan növendék volt elhelyezve. Az igazgató már melyen aludt, a mikor a növendékek előzetes megbeszélésűkhöz híven, fölkeltek agyukból es ismervén a teremben a járát, bittal, csizmahuzoval s egyeb tárgyakkal rontottak direktorukra. Az ősz pap persze alig védekezhetett,

mert a sok brutális ember agyba-főbe verte mindaddig, a míg csak segélykiáltásaira a szomszéd szobából segítségére nem siettek.

Pivar Ignác, a kinek testét zöld és kék foltok borítják és így az ágyat kénytelen őrizni, a botrányos incidensről azonnal jelentést tett a kultuszminiszteriumnál. A megindított vizsgálat folyamán a vakok azt vallották, hogy Pischinger zenetanár biztatta őket a brutális tette. Pischinger tagadja ugyan hogy ilyen gyalázatosra vetemedett volna, a kiküldött miniszteri biztos mindazonáltal felfüggesztette egyelőre állásától. A vakok intézetében különben sem ritkák az ehhez hasonló fegyelmi vétségek, s így indokolt hogy a brutálisra könnyen hajló, iskolai fegyelmet, vagy hazi nevelést alig ismerő növendékeket szigorúan tartják, Annál inkább elítélendő tehát az oly tanár eljárása, a ki a egy érdemű munkában megöszült igazgató s pap eljen szervez összeszűrésére.

*** Gyilkosság egy forintért.** A kurti-
csi pénzügyőrség Szabó János és Pinter Ferencz pénzügyőrt Nagy-Kamarásra küldte ki, hogy a dohánycsmozást ellenőrizzék és így az esetleges csempészt meggátolják. A két finansz azonban hivatalos teendőik elvégzése helyett Schwarcz József ottani kormaros ivójába tért be. Sokaig idogáltak itt együtt, míg végre elmentek a községhez, ahol az előjárásig kocsit kértek, hogy tovább utazhassanak. A kis biró el is idűt Pinter Ferenczcel kocsit keresni. A míg Pinter oda volt, Szabó János részeg fővel betért Horváth István hentes mester üzletébe és attól egy forintot követelt. Hentes szovaltalás fejlődött ki es mikor látta Szabó János, hogy kerését, követelést Horváth nem akarja teljesíteni, lekapta válláról szolgálati fegyvert, mely golyóra volt töltve, es a szovaltalas zajára eldőlő Horváth család közé lőtt. A golyó Horváth feleségét találta s az a szony eszmeletlenül rogyott össze. A gyilkos finansz el menekült, de Bojtos József földművesnek sikerült elfognia es a községhez kiserete. Itt Szabó Jánost es az időközben visszarkezett Pinter Ferenczet, a ki a történetéről mitsem tudott lefegyvertek es míg a csendőrök megérkeztek fogvatartottak.

*** Megszökött egy huszár.** Nehezen is tud egyik-másik alföldi legény beletörődni a csillogó katonai életbe. Az éjjel is egy huszár szökött meg a szazadától. Elek Mihály k hívják s a 2-ik huszárezred 6. szazadahoz volt b osztva. Most persze mindenféle keresik a megszökött fazonát.

*** Schaf János jóhirű táncmester próba-**
báljára következő meghívót vettük: 1900. évi november hó 11-én az az vasárnap, a Korona című táncsteremben (Csapó-utca 17.) tánc tanításom bevégezése alkalmával próbával egybekötött zártkörű Próbabált rendezek. Schaf János, tánczenész. Betepti-díj személyenként 50 kr. Kezdeté este 7 órakor. Új táncanfolyam: iparos tánciskola október 29-én. Polgári tánciskola november 5-én.

*** Agyonvert pénzügyőrök.** Tittel közelemben borzasztó vérengzést vitt véghez négy tettenért dohánycsempész névleg Adók Ferencz, Börcsök Ferencz, Börcsök Andras es Vecsernyes Imre, a kik dereglyéjükkel Tittel es Mosorin között kötöttek ki, hogy eladják magukkal hozott szűz dohányt. Megérkezésük után harman bementek Tittelbe, hogy a vásárt előkészítsék. Este tizenegy óra tájban tértek vissza, a mikor a négy pénzügyőrt találtak a dereglyénel, a kik annak elszabadításával foglalkoztak. csempészek ekkor valóságos halálmevegéssel rohantak a pénzügyőröknek, kik fegyvereiket használva a támadók ellen. Két lövés talált es Börcsök József súlyosan sérülve elesett. A

másik három csempész akkor megragadta a pénzügyőrök fegyverét s két fegyvert csakhamar kezükbe kerítettek s a puskatussal Kossika József es Rigan Elek pénzügyőröket agyonverték. A két pénzügyőr elmenekült. Azonnal értesítettek a csendőrséget, mely még az éjjel kezekeztették a csempészeket, kik közül a súlyosan sérült Börcsök József mar halva feküdt a dereglyén s a másik sérült, Vecsernyes Imre is annyi vért vesztett, hogy felgyógyulásához nincs remény. Az elfogottakat Mosorinba vitték.

*** Bőkezű golya.** Dálnokból írja levelezőnk, hogy ott folyó 25-én ászallott a golya egy szegény ember házára s hozott a bölcsőbe három gyermeket: két fiút es egy leányt. Anya es gyermekek az adott körülmények szerint jól érzik magukat csak a szegény apa hűdedezik a bő istenáldása miatt, habár nem panaszkodik, mert egyik gyermekét ezelőtt két esztendővel, vele len s szerencsétlenség folytán a patak vitte el, de hogy most a golya egyszerre hárommal kárpótolja, arra persze ő maga sem gondolt.

*** Kibontott házoldal.** A Széchenyi u. 36. számú háza bal oldali oldalát az éjjel ismeretlen tettesek kőműves eszközökkel kifurtak. — Betörési szándékkal vagy más okból történt-e nem tudjuk, de mindenesetre felhívjuk a rendőrség figyelmét az effélekre.

*** Részegség áldozata.** Tarczali levelezőnk írja a következőket: Dónáth János baraczi parasztlégény tegnapelőtt Borsbament cigányokat fogadott a lakadalmára. Aiku után betért egynehány társával a kormsába áldomást inni. Meglehetősen bepálinkázott állapotban vált el tarsaitól s hazafelé indult. Utja a Bodrog partján vezetett. Az éji sötétségben nem látta a vizen keresztül vezető hidat s a meredek partról beleesett a Bodrogra. A szerencsétlen legény holtestét a harmadik falunál fogták ki a vízből.

*** Birtok megosztás Debreczenben.** A magyar gazda szövetség kiadványában egy szorgalmas debreczeni tisztviselő könyve jelent meg. — Zoltai Lajos városi levéltárnok »Birtok megosztás Debreczenben« című könyve ez. — A nagy tanulmány s haugya szorgalommal megírt könyv csak 30 oldalra terjed, de a 30 oldalból is kitetszik Zoltai szakavatott tolla, es 30 oldal is feltárja, hogy a szerző teljesen átértette a tárgyat, hogy sok szakudománya s tehetséggel, az igazi tehetséggel parosult. A kis könyvet bizonyára nagyérdeklődéssel s méltó szeretettel fogja a közönség felkarnálni.

*** Október 31 az Ispotalyi templomban.** Az ispotalyi templomban K. Tóth Kálmán összejűjtötte a körüllevő iskolák növendékeit s a nagy szamban egyes-regleit szűlők s tanítók jelenlétében rövid, de lelkesítő beszédet tartott a gyermekekhez. Az egyháztörténelmi részletekbe mutatva ki a reformáció szükségét, áldás volt a általános vonásokban hasonlított össze az egyes keresztény felekezetek hitbeli es szertartásos különbözőségeit, aztan állhatatlanságra, de egyuttal mások meggyőződésének tiszteletben tartására buzdította őket; gyülekezeti ima es közénékköl ért véget es minden részletében megható gyermek-istentisztelet.

Szegedi csendélet. — Véres katonai affer híre hozta fővárosi tudósítónknak a szegedi hírvirót.

Az affer áldozata Agrima Gyula vivómester, a ki éjjel egy óra után kissé ittas állapotban járkált a város egyik fő utján, a mikor szembe találkozott Reiner Ede 46-ik gyalogezredbeli kapitánnyal es ezideig még ismeretlen közöshadseregbeli főhadnaggyal. A kit tiszt bekésen beszélgetett es a dülöngélő vivómester lattára, a jarda szélére tartott. Ez azonban kihívón elejűk állott es rájuk kiáltott:

— Mit fikszirozunk?

— Nem fikszirozunk. Menjen a dolgára volt a tiszték válasza.

A vivómester nem tágitott, úgy hogy, a kapitány a kezével félretolta a utbot es mikor Agrima ismét erősen akadékoskodni kezdett, rendőrt kiáltott.

Rendőronban nem jelentkezett. Agrimát úgy látszik, bosszantotta, hogy a kapitány rendőrt kiált; igen ingerült lett es ráfördmedt a két tisztre.

— Hogy mertek engem megérinteni? Majd se szó, se beszéd: harba rugta a kapitányt.

A kapitány erre kardot rántott es teljes erővel fejbe vágta a vivómestert, a ki eszméletlenül bukott a földre. Csakhamar azonban feltapaszkodott es ismét nekiment a tisztéknek. Erre a másik tiszt kardot rántott es mivel Agrima ekkor sem tágitott, össze-vissza vagdalták. Több súlyos sebtől boritva összeesett. Később masok segítségével a városi kórházba ment, a hol sebeit bekötözték. A két tiszt nyomomban a rendőrségnek, majd az ügyeletes katonai parancsnoknak jelentést tett a sajnálatos incidensről.

Színház.

Szabó Irma beteg. Társulatunk kedves, szimpatikus naivája nagyon rosszul van. Aggódva, szánakozva beszélnek Szabó Irma állapotáról a kollégái, allitólág erős hülés oka a betegségnek. Reszvéttel vesszük tudomásul a szomorú hírt. s kívánjuk a beteg, nekünk olyan kedves naivának, hogy minel hamarabb felgyógyulva a régi lelkesedéssel üdvözölhetjük a szinpad deszkáira, hol, annyi babér termett számára.

Szeged a kerületi rendszer ellen. A »Magyar ország« írja hogy az a vaktábu kibocsajtó tervezet, a melyet Festetich Andor gróf a vidéki színház rendezése ügyében bocsajtott ki, milyen elégtelenséget kelt az illetékes vidéki központokban, legjobban bebizonyította, hogy a nagyobb vidéki városok egymásután foglalkoznak állást a vidéki színház ilyen rendezése ellen. Most — mint tudósítónk jelenti — Szeged színházi bizottsága jelentette ki, hogy ezt a tervezetet károsnak tartja Szeged színházára nevezve, miert is az ellen tiltakozik. A szegedi színházi bizottság álláspontja ebben az ügyben ugyanaz (más nem is lehet), mint a mit a Magyarország ez ügyben kifejtett. Vagyis Szegedre es a többi nagy vidéki városokra, melyeknek színháza közvetlenül az állandósítás előtt áll: káros a kerületi beosztás, mert ez ugyanannyi időre visszaveti ezeket a városokat az állandósításba, a mennyi időre a szövetkezés létrejönne. Ezeket a városokat (Szeged es Debreczen) magukra kell hagyni, mert a saját labukon sokkal hamarabb eljuthatnak színházuk állandósításához, mint azzal a beteg tervezettel, a melyet Festetich gróf készítet es a melyből nem kisebb dolgok maradnak ki, mint Fiume színházának rendezése es a pozsonyi színház végleges es teljes megmagyarosítása.

Egy közkatonai szindarabja. Míg a fővárosban keseregnek a népszinmű haldoklása miatt, a vidéken egyre-másra adjak elő az eredeti népszinműveket. Így legutóbb a kassai Nemzeti Színház mutatta be Palásthy Marcel egy eredeti népszinművét »Darázs merge« cím alatt. Palásthy Marcel a fővárosban is sikerrel ért újságíró — ki jelenleg Kassán szolgál a 34. gyalogezrednél, ott bekáskodik immár harmadik éve. — Ez a szegény betegeskedő fiú, kit a katonai irodában alkalmaznak — a hivatalos rubrikák es fordítások köze-

pette is ráért arra, hogy egy tisztességes irodalmi nívóan álló színdarabot írjon. A vasárnapi premier zajos sikerű volt. A zsúfolt ház közönsége valóságos tüntetéssel fogadta a darabot és a felvonások végén zéjosan hívta a szerzőt. A szerző azonban nem jelenhetett meg a lámpák előtt. — nem engedte a katonai reglám. A színházban volt az este Clair Gyula tábornok is, a szerző felebbvalója. Nem-e gondolt egy pillanatra arra a derék magyar katonára, hogy Palásthy Marcellt tán ki lehetne bocsátani a pályáját megszakító mundérjából?

Színházi műsor.

Csütörtökön: II. Rakóczy F. reny, színmű.
Penteken: Balak, bohózat.
Szombaton: Ugyanaz.
Vasárnap délután: A Baba, operett.
este: Drama a tenger fenekén.

CSARNOK.

Égető Rézi.

— Regény —

Kürz Alice német eredetije után.

K. Pál István.

Folytatás.

Tóni elfogult dobogó szívet közlekedett a lelkész felé. Azt hitte, hogy az ajtó felnyitásával elsőben is Rézivel fog találkozni. De nem ő volt. A gazdasszony bevezette a lelkész szobájába.

Rézi új gazdája, alacsony kemény testalkatú férfi és úgy teljes kopaszága, valamint arcának számtalan barázdája meglehetősen magas korra engedett következtetni: különben testi és leki egészség tükröződött vissza tiszta szeméből, melyeket fürkésző kifejezéssel szegzett az épen most belépőre, ki nehéz pihegessel és izgatottan állott meg az ajtó mellett, ejfelejtve ujjait a szentelt vízbe mártani és alig bírt egy értelmes szót kiejteni.

A lelkész, ki a költőzködés és könyvei elrakogatásával volt elfoglalva nyajason köszöntve inte, hogy az egyetlen még üresen álló széken foglaljon helyet.

Felbátorodva ezen fogadtatáson, elebb akadozva, később bátrabban adá elé Tóni, hogy miáratban van.

Tejes részvételt hallgatta a lelkész és arcán visszatükröződött a belső felindulás mindazok felett, miket Tónitól halott.

Barátságos tekintete és mind azon nyájes szavak, melyekkel némelykor közbe-közbe szólt. Tóni belsejéből a legtisztább gondolatokat edesgette ki.

— Úgy tetszik, mintha meggyóntam volna főtisztelendő atyám! fejezébe lassan. Mindent elmondiam s esedezem, hogy az Uristen büneimet bocsássa meg. Látja főtisztelendő, nem lehet az életbe belátni; jobb lett volna, ha atyámnak mindenben nem engedelmekedem, Rézit nem üzte volna a gyűlölség, hogy a hazamat fejemre gyűjtsa.

A lelkész kezét Tóni vállára tette.

Ne hídd Obermayer, hogy jó következménye lett volna annak, ha atyádnak nem engedelmekedel és a magad utján méssz. Tudtad az atyád szándékát, és hogy mégis ennek ellenére Rézivel tartottál. ezt rosszul cselekedted; de vigyázz jól arra, a mit most mondani akarok: Férfinak kell lenni és a megtörtént igazságtalanságot jóvá tenni. Miert nem kísértettetek meg jóssággal az atyai szívet megnyerni; miért nem vártatok jobb időkre és jobb érzes felebredésére? ez gyengeség volt és ebben rejlik minden hibád. De

a mi egyszer megtörtént, azon változtatni már nem lehet, itt az én szavaim se használhatnak semmit.

— Azt hiszi főtisztelendő ur, hogy Rézi csakugyan ártatlan volna? Kérdi egy kis várattva Tóni.

A lelkész majdnem fájdalmasan vont vállat . . .

— Azt csak az Uristen tudhatja. A te elbeszéléseid egészen más világításba helyezel a dolgot s ez nekem faj. Rézi azon viszonyról, melyben veled állott, nekem semmit se mondott; így könnyen lehetséges, hogy inkább azért, mint a Monika bánásmódjától allott bosszút. — Mig valakinek vétkeességéről bizonyosak nem vagyunk, addig ártatlanságában kell hinnünk. vegze elmélyedtségeből felegyenesedve, s ezért Réziről se akarok rosszat feltételezni, annál kevésbbé, mert isten akaratjának látszék lenni, hogy ne érje büntetés, mivel a világi bíróság is ez alól felmentette. No de, bárhogy is legyen, megfogom mondani Rézinek hogy nehaz Heitzinger végakaratanak eleget akarok tenni s a biztosítási összegnek is felét neki kifizetitek. Majd estve felé jőjj el ismét hozzám.

Néhány órával később Tóni uton volt hazafele. A völgy sötét árnyai mind fennebb-fennebb emelkedtek, míg a hegyekjutolsó fényt is elfátyolozzák.

Tóni arca komoly volt.

Rézi a pénzt vissza utasította s nem fogadta el, hogy Monika testvérének tartassék.

— Ha atyám és anyám titokban vétkeztek és arról kevesen s csak azok tudnak, kik azt örömmel elhalgatják s azt mostanig titokban is maradt, úgy azok botlásairól, kik a sírban nyugszanak, most és ezután se tudjon senki. Mint kis gyermek ismertem s szerettem anyamot, ballépése mit elkövetett, általam, gyermeke által ne jusson a világ szájára. Heitzinger is nyugodjék az ő titkával békében; Monika pedig ne agódjék, hogy talai utjába állanék, — pénze nem kell. Mind ez az »Égető Rézi« nevet rólam le nem törli. A szőgyent, hogy talai én gyujtottam volna és ezért tömlőczbe voltam, ugys viselnem kell.

Azt mondá a lelkész, hogy Rézi körülbelül ezeket mondá és ő még hozzá tette:

— A Rézit illető pénzt, mihelyt kifizeték küldel hozzám, én azt a lány részere megtartom. Egyébiránt azt hiszem, hogy az Uristen mindent a legjobban intéz és gondoz. Nem lenne különben is helyes, ha Rézi most ervényesítene jogát s mint a Heitzinger lánya veled menne nődböz . . . ő nálam maradhat. Isten megengedi, hogy megkeserítet kedélye felviduljon, s hogy lelkéből a tövist eltávolíthatom. Tehát isten veled fiam! ne feledd szavadat beváltani és kötelességedet hiven teljesíteni. Menj ápolod nődet és csilapítsd merev önző érzésed.

Tóni nem látta egykori kedvesét. retteget a talakozástól; de mégis remélt.

Még minden léppel távolabb haladt a lelkész laktó és mentő komorabb lett a sötét éjszaka, annál világosabban fejlék ki lelkének sötétségéből a Rézi kepe, Ujból fenn, a hegy tanyán, képzeli látni, mint rövid boldogsága napjaiban, erős testét a lemenő napsugár által átövezve, egő sze. elmével, acél kékszinű mindég nyájasan üdvözöl szemével.

Látta mikép nyitlak fel piros ajkai a régi tiszta szívből fakadó ujongásokhoz és az össze roskadás fenyegette az önmagának teremtett nyomoruság terhétől.

A gyors vándorlás közben éjszaka lett. Szülőfaluja előtt van. A csendes lakok mellett, — hol már mindenki alszik csak a kutyák ugatnak hangosan — végig megy.

Ott, hol a kormos falak; a csodasan szépen szortirozott és darabokra tört égési maradványok bizonytalanul emelkedtek a csillagos éj felé, ott állott, csak nemrég gazdag

disz-s majorja, es a honnan a magányos fény elű lö csillamik, ott fekszik gyámoltalanul, — talán az ifjuság örömeitől és erejétől örökre megfosztot nép, — a nem szeretett nő, kihez lánczolja van, mig szive vegtelen bánkódó fájdalomában Rézi csüng.

A lelkész által hozzá intézett szavak »A férfinak cselekedeteiért helyt kell állni és viselni kell annak következményeit« is . . . »Szavadat tartsd meg és kötelességed hiven teljesítsd«.

Igen ezen szavak viszhangzanak szívébe, arcán a határozottság vonásai jelenkeznek. Gyorsan azon ház felé siet, a hol gyermeke apolásban van, összekulcsolt kezekkel hallgatódzik az ablakou át, de ott minden sötét és csendes.

Par perczel később ovatosan, Monika szobájába lép, ki hirtelen fájdalmas sikoltással fordul fele s vad tekintettel bámul rá.

— Magaddal hoziad? . . . ide jön? . . . nem akarom látni!

Tóni fejét rázza mondá.

— Légy nyugodt, ő soha sem fog idejönni, nem fogjuk többé soha látni.

VII.

Három év telt el azon este óta. A nem perzselő; de kedvesen melegítő nap teljes fényében fekszik a kedves Setrain völgy, mintegy csendes szundikáló gyermek a védő hegyek között, melyek egyidejűleg bölcsöl és szolgálóak.

A hegy aljában, ak és virágok által majdnem elrejtve fekszik a lelkész kis háza, — a lelkészé, ki Rézit mint szolgálat ide hozta, A régi cseléd gyógyíthatlan betegsége miatt szolgálatra (már teljesen képtelen, kegyelem kenyeret élvez a lelkész házána) s így Rézi a kis háztartást egyedül viszi. Csendes, vasárnap délután volt.

A kertecskében rezeda és rózsza illatozott, a barátszürke virág folyondár dushajtásai fonnak fát és bokrot körül.

A hegyen a gesztenye dustermet igér; nemkülömben az udvaron levő díofa is, a melynek csendes susogó lombjai alatt ül Rézi. Egy czipera fekszik az előtte levő nem nagyon művésziessen készüt deszka asztalon, mellette a padon frissen szedett fejes saláta.

Gondolataiba elmélyedt — de hirtelen feláll — a salátát beviszi a házba, visszajövet a tuloldaloni kocsmából halk vidám zenét hall.

A lelkész ki a zenét mindenek felett kedvelte, ott gyűjtötte össze zenekarát — az az azon paraszgzadákat, kik válamely hangszerhez értettek.

Az osztrak hegyilakók kisebb nagyobb mértékben zenészetü hajlammal bírnak s így az öreg urnak kedve telt, az ő kis bandájában mint ő azt nevezé.

Vasarnap déntanonként vidám valamin komoly darabokra szorgalmasan tanította és vezette a kárt, miáltal a falu kocsmája is tekintelősébb szint nyert.

(Folyt. köv.)

Dr. Weisz József

ügyvéd

irodáját Arany János utca 2.

[Hungária palota] I. emeletre

helyezte át.

feljebb! — 12 méter — póstabér és vámmentesen szállitva! Minták kiválasztásra, nemkülömben fekete, fehér és szines »Henneberg selyem« blousok és ruhákra alkalmas 45 krajczártól 14 forint 65 krig méterenkint.

Csak akkor valódi, ha közvetlen tőlem rendelik.

HENNEBERG G., selyemgáros, ZÜRICHBEN.

Cs. és kir. udvari-szállító.

Selyem-damaszt-ruha 9 frttól

Téli kabát prémmel
8 frttól.

Flanell és selyem
blousok.

Női és leány
félpaletok.

Feltétlenül a legelőnyösebben vásárolunk

szolid és izléses

női felöltőket és

diszített női kalapokat

RÓZSA LAJOS

női divat termében

Debreczen, Kistemplom-bazár.

Divatosan diszített
női kalap 3frttól.

Gyermekek köpenyek
3 frttól.

Szőrmegallérok, muf-
fok és nyakcolliék.

Üzleti könyvek nagy raktára

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére,

kereskedők, gyárosok és iparosok részére

Levélpapír czégnomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték czégnomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

nagyon olcsón.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.